

Stockholm 30 juli 2009

Till Miljödomstolen i Vänersborg

Hamngatan 6
462 33 Vänersborg

Greenpeace yttrande i akt M1714-09:5

Sammanfattning

Det åligger Sverige att bibehålla eller återställa gynnsam bevarandestatus i Natura 2000-områdena Fladen och Lilla Middelgrund och alla andra Natura 2000 området. Regeringen har hittills förhållit sig passiva i frågan trots att tidsfristen för att ha etablerat ett fullgott implementerat skydd går ut i november i år och Sverige då kommer att bryta mot EU-lag. Greenpeace överväger därför att formellt klaga hos EU-kommissionen med syftet att få saken prövad i EG-domstolen om skyddet inte implementeras i tid.

Staten måste nu börja ta sitt ansvar och upprätta ett juridiskt skydd för Fladen och Lilla Middelgrund, eftersom det inte är Greenpeace uppgift att utföra myndigheternas arbete. Den svenska regeringen hävdar att havsmiljön är en prioriterad fråga vilket kan ifrågasättas när inte ens EU:s minimikrav om åtgärder i marina Natura 2000-områden utförts. När det gäller marina områden med fiskebegränsningar ligger vi fortfarande decennier efter länder som t.ex. Egypten, Venezuela och Indonesien. Regeringen bör omgående göra en nationell genomgång av de marina Natura 2000-områdena i syfte att kunna inkomma med en samlad ansökan till EU:s fiskepolitiska beslutsorgan om begränsningar av fisket. Begränsningar behöver införas för att uppnå gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som de marina Natura 2000-områdena ska skydda.

Tills svenska politiker tagit sitt ansvar och etablerat ett permanent fiskeförbud kan det bli nödvändigt för Greenpeace att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder och etablera ett fysisk skydd i enlighet med undantaget i miljöbalkens sjunde kapitel (kap 7, § 28 a, andra stycket).

Under Sveriges kommande ordförandeskap i EU bör Andreas Carlgren och Eskil Erlandsson kraftfullt driva den reform av EU:s gemensamma fiskeripolitik som nu påbörjats. I denna diskussion måste Sverige tydligt framhålla behovet av en integrerad havsförvaltning där konflikten mellan naturvårdens intressen och fiskeripolitiken blir löst. Fladen och Lilla Middelgrund med alla rättsliga oklarheter och komplicerade processer som krävs för att skydda dem är tydliga exempel på att det saknas en sammanhållen havsförvaltning som tar utgångspunkt i ekosystemansatsen. Tills svenska beslutsfattare tagit sitt ansvar kan det bli nödvändigt för Greenpeace att vidta bevarandeåtgärderna för att uppnå bevarandemålen. Vi konstaterar att denna åtgärd inte är tillståndspliktig.

Bredgade 20, Bagh 4
1260 København
Tlf 33-93 53 44
Fax 033 93 53 99
www.greenpeace.dk

Iso Roobertinkatu 20-22 A
00171 Helsinki
Puh 09-698 63 17
Fax 09-622 922 22
www.greenpeace.fi

PB 6803, St Olavspl
0130 Oslo
Tlf 22 20 83 79
Fax 022 20 51 14
www.greenpeace.no

Box 151 64
104 65 Stockholm
Tel 08-702 70 70
Fax 08-694 90 13
www.greenpeace.se

info@nordic.greenpeace.org

The Greenpeace logo is a vertical green bar on the right side of the page. The word "GREENPEACE" is written vertically in white, bold, sans-serif capital letters within the bar.

Greenpeace synpunkter på remissvaren

Greenpeace konstaterar av remissvaren att Länsstyrelsen i Halland inte kommer att kunna genomföra de bevarandeåtgärder som krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus innan EU:s tidsfrist för implementeringen löper ut i november 2009.

Greenpeace konstaterar också att man trots att nästan sex år redan passerat ännu inte vidtagit några åtgärder för att uppfylla Habitatdirektivets artikel 6.2:

”Medlemsstaterna skall i de särskilda bevarandeområdena vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitaterna för arterna samt störningar av de arter för vilka områdena har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för målen med detta direktiv.” Skyldigheten gäller ingripanden mot alla slags verksamheter och åtgärder såväl inom som utanför området. Enligt EG-domstolens praxis framgår också att medlemsstaternas skyldigheter att förhindra försämring och störningar enligt denna artikel även omfattar pågående verksamheter, såsom fiske. (Se mål C-392/96 Irländska salami- domen, C-117/00 Owenduff, och C-441/03.) I svensk lagstiftning och allmänna råd från Naturvårdsverket om ”Natura 2000 i Sverige” har man dock valt att inte skilja på åtgärder som vidtas enligt artikel 6.1 eller 6.2. I svensk lag och rättspraxis ska ett Natura 2000-område ha fullgott skydd redan efter att det utpekats genom regeringens första beslut (7 kap. 27 § MB) – det ska inte dröja sex år.

Således bryter Sverige mot EU-lag redan nu (artikel 6.2), och kommer inom kort göra det än mer (artikel 6.1 också). Greenpeace överväger därför att formellt klaga hos EU-kommissionen med syftet att få saken prövad i EG-domstolen.

Myndigheterna uppfyller för övrigt inte heller den nationella lagstiftningen (Förordningen om områdesskydd) när man underlåter att hantera fiskets negativa effekter på de utpekade naturtyperna i Natura 2000-områdena.

Vad bevarandeåtgärden *inte* är

Remissinstanserna instämmer med Greenpeace uppfattning att bevarandeåtgärden inte är:

- dumpning
- miljöfarlig verksamhet
- miljöskada
- vattenverksamhet (MB 11 kap är ej tillämplig i ekonomisk zon).
- en åtgärd som bryter mot några regler för sjöfarten
- en åtgärd som bryter mot FN:s havsrättskonvention

Kapitel 11 Miljöbalken, vattenverksamhet

Kammarkollegiet tar upp att den som bedriver vattenverksamhet måste ha rådighet till det. Kammarkollegiet påpekar dock senare att jämförbara aktiviteter i rättsfall inte bedömts som vattenverksamhet. Det innebär att frågan om rådighet inte blir aktuell.

Bredgade 20, Bagh 4
1260 København
Tlf 33-93 53 44
Fax 033 93 53 99
www.greenpeace.dk

Iso Roobertinkatu 20-22 A
00171 Helsinki
Puh 09-698 63 17
Fax 09-622 922 22
www.greenpeace.fi

PB 6803, St Olavspl
0130 Oslo
Tlf 22 20 83 79
Fax 022 20 51 14
www.greenpeace.no

Box 151 64
104 65 Stockholm
Tel 08-702 70 70
Fax 08-694 90 13
www.greenpeace.se

Notera också att lagstiftningen om vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken inte är tillämplig i ekonomisk zon. I ekonomisk zon gäller endast den lagstiftning där det uttryckligen är angivet att den ska gälla i ekonomisk zon.

Åtgärden kommer bara att påverka ytan i omedelbar närhet till blocken, som är en kvadratmeter stora och omkring 300 stycken till antalet. Då ytan däremellan blocken kommer att vara helt opåverkad, kommer åtgärden kraftigt understiga 3000 kvadratmeter.

Kammarkollegiet framför att åtgärden kan ses som en form av fyllning i ett vattenområde, men konstaterar också att det finns avgöranden från miljödomstolarna där liknande aktiviteter inte bedömt som vattenverksamhet. Ett fåtal block spridda över en stor yta utgör inte en "fyllning".

Kammarkollegiet skriver på sista sidan av sitt remissvar att "Det som ovan anförts gällande tillståndsfrågor gäller sålunda även inom den ekonomiska zonen." Syftningen är något oklar, så observera att den avser deras skrivningar om åtgärder som kan påverka ett Natura 2000-område, i enlighet med lagstiftningen i MB 7 kap. Tillståndsplikt som hör till MB 11 kap gäller inte i ekonomisk zon.

Naturvårdsverket konstaterar att bevarandeåtgärden inte är vattenverksamhet. Fiskeriverket har en motsatt tolkning men utan att referera till förarbeten eller rättsfall. Kammarkollegiet konstaterar att vad de kallar liknande åtgärder inte har tolkats som vattenverksamhet enligt kap 11 i tidigare rättsfall.

Greenpeace anser att utplacandet av trålhinder i form av naturligt förekommande stenblock inte är tillståndspliktigt enligt 11 kap miljöbalken.

Kapitel 7 Miljöbalken, skyddade områden

Kammarkollegiet, Fiskeriverket och Naturvårdsverket konstaterar att miljöbalken kap 7, i sin del om Natura 2000-områden (särskilt skyddade områden), gäller såväl i svenskt territorialvatten som i svensk ekonomisk zon. Detta instämmer Greenpeace i. Vår kritik gäller just det faktum att myndigheterna ännu inte agerat, trots att det finns både nationell lag och EU-direktiv om saken.

Enligt miljöbalken kap 7 omfattas åtgärder som riskerar att på ett betydande sätt påverka miljön i ett Natura 2000-område av tillståndsplikt. I miljöbalken kap 7, § 28 a andra stycket, finns dock ett undantag för bevarandeåtgärder som har med Natura 2000-områdets skötsel att göra. Det framgår inte närmare av kap 7 miljöbalken, och inte heller dess förarbeten, för vilka undantaget är tillämpligt. Samma undantag finns i Habitatdirektivets artikel 6.3.

Fiskeriverket, Kammarkollegiet och Naturvårdsverket anser i sina remissvar att Greenpeace inte har befogenhet att utföra den anmälda bevarandeåtgärden. Denna åsikt saknar dock stöd i lagstiftningen. Kammarkollegiet anför som stöd för sin ståndpunkt "Av 16 § förordningen om områdesskydd framgår att myndigheter inom ramen för sina befogenheter och ansvarsområden har att vidta de åtgärder som _____

Bredgade 20, Bagh 4
1260 København
Tlf 33-93 53 44
Fax 033 93 53 99
www.greenpeace.dk

Iso Roobertinkatu 20-22 A
00171 Helsinki
Puh 09-698 63 17
Fax 09-622 922 22
www.greenpeace.fi

PB 6803, St Olavspl
0130 Oslo
Tlf 22 20 83 79
Fax 022 20 51 14
www.greenpeace.no

Box 151 64
104 65 Stockholm
Tel 08-702 70 70
Fax 08-694 90 13
www.greenpeace.se

behövs eller är lämpliga”. Greenpeace menar att denna paragraf inte får hindra någon annan att genomföra bevarandeåtgärder, i syfte att uppnå de bevarandemål som är uppsatta för områdena. Syftet med Miljöbalken och förordningen om områdesskydd måste ju rimligen vara att säkerställa att målet med skyddet uppnås – inte att hindra någon från att vidta lämpliga (Habitatdirektivet 6.2) och nödvändiga (Habitatdirektivet 6.1) bevarandeåtgärder.

Naturvårdsverkets Allmänna Råd om Natura 2000 till 7 kap 28 a § miljöbalken lyder som följer: ”Med verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av berörda områden bör avses skötsel och förvaltning som hänger samman med bevarandet av ett Natura 2000-område. Avgörande vid bedömningen av om en åtgärd eller verksamhet omfattas av undantaget bör vara om den ingår som en del i att bidra till att upprätthålla eller återställa gynnsam bevarandestatus i området.”

Greenpeace vill understryka att myndigheterna inte får glömma syftet med lagstiftningen. Staten är förbunden gentemot EU att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder inom Natura 2000-områdena. Varför skulle man då vilja hindra någon att göra detta? Den frågan är inte besvarad i något av remissvaren.

Greenpeace konstaterar att så länge inga åtgärder har vidtagits från ansvariga myndigheter kan det bli nödvändigt för Greenpeace att införa ett fysiskt skydd mot de hot som identifierats i Natura 2000-områdena Fladen och Lilla Middgrundens bevarandeplaner då tidsfristen på sex år löper ut i november 2009. Restriktioner är nödvändiga och identifierade i bevarandeplanerna, och till dess Natura 2000 områdena har fått det relevanta skydd som krävs kan det bli aktuellt med placering av trålhinder.

Potentiella effekter av spökfiske

Fiskeriverket och Naturvårdsverket anser att utplaceringen av stenblock potentiellt kan innebära en ökad risk för spökfiske och att det behöver utredas vidare. Eftersom utplaceringen av trålhinder juridiskt är en bevarandeåtgärd, enligt undantaget i kap 7 miljöbalken, åligger det inte Greenpeace att utreda spökfiskets eventuella effekter.

Greenpeace har dock valt att på eget initiativ göra utförliga miljökonsekvensbeskrivningar där tänkbara effekter av bevarandeåtgärden utreds. Miljökonsekvensbeskrivningarna omfattar för närvarande inte frågan om risken för eventuellt spökfiske. Greenpeace refererar dock till hummerrevsprojektets slutrapport 2007 (rapport 2007:40), där det konstateras att områden med utlagda rev bör fredas. “Fredning av områdena runt anlagda sprängstensrev är lämpligt, dels för att undvika s.k. spökfiske (fastnade fiskeredskap), dels för att skapa fristäder för fisk och kräftdjur. Fredning underlättar en effektiv uppföljning av effekterna av reven.”

Bredgade 20, Bagh 4
1260 København
Tlf 33-93 53 44
Fax 033 93 53 99
www.greenpeace.dk

Iso Roobertinkatu 20-22 A
00171 Helsinki
Puh 09-698 63 17
Fax 09-622 922 22
www.greenpeace.fi

PB 6803, St Olavspl
0130 Oslo
Tlf 22 20 83 79
Fax 022 20 51 14
www.greenpeace.no

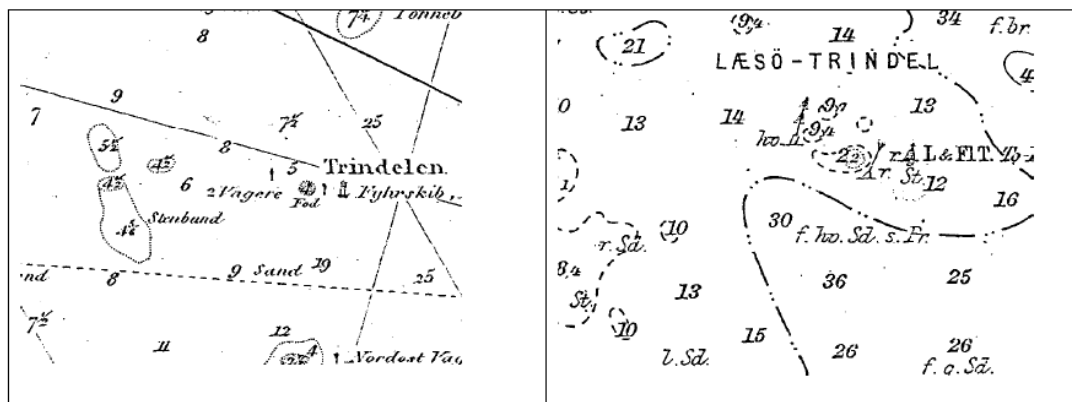
Box 151 64
104 65 Stockholm
Tel 08-702 70 70
Fax 08-694 90 13
www.greenpeace.se

Enligt bevarandeplanerna för Natura 2000 områdena Fladen och Lilla Middelgrund blir den logiska åtgärden att förbjuda trål- och garnfiske för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus.

Greenpeace hänvisar också till Sjöfartsverket som i sitt remissvar skriver att "eftersom det enligt uppgift inte är trålförbud i områdena anser Sjöfartsverket att man som ett första steg, med tanke på den påverkan som sker i samband med utläggningen av stenen, bör införa trålförbud i de båda områdena". Med hänsyn till de inkomna remissvaren bör detta fiskeförbud omfatta även garnfiske i Natura 2000-områdena.

I diskussionen om spökfiske är en jämförelse med danska vatten intressant. Natura 2000 området Læsø Trindel och Tønneberg Banke ligger i Kattegatt strax nordväst om Fladen. LIFE projektet "BLUE REEF - Rebuilding of Marine Cavernous Boulder Reefs in Kattegat" har investerat 4,8 miljoner Euro för att restaurera marin miljö. Revet på Læsø Trindel och Tønneberg Banke är ett av de grunda rev som är allvarligt påverkad av extraktion av stenblock. Syftet med projektet är att återskapa sten och blockrev genom att försiktigt placera stenblock på havsbotten.

I Danmark har stenrev och grundläggande stenblock utnyttjas för extraktion av stenblocken. Detta har förstört och skadat detta habitat under lång tid – i vår MKB beskriver vi att en studie uppskattar att minst 34 kvadratkilometer stenblock från grundare rev har extraherats från danska vatten (Dahl *et al* 2003). Danska miljöövervakningsdata indikerar att bara 5 ha återstår i danska vatten. I och med denna stora utarmning av stenblock i Kattegatt bör bevarandeåtgärden snarast ses som en positiv åtgärd – som en jämförelse så har BLUE REEF projektet redan placerat 95 000 ton stenblock från Sverige och Norge.

Bilden ovan visar utdrag ur gamla sjökort från Læsø Trindel. Till vänster ett sjökort från 1831 som visar att toppen av revet låg endast fyra fot (1,25 m) under ytan. Till höger ett sjökort från 1930 som visar att revets topp då låg 2,2 m under ytan. Dagens djup är ca 4 m. (Bilden från LIFE Nature rapporten *Ecology of Læsø Trindel - A reef impacted by extraction of boulders*. Kan hämtas här:

Bredgade 20, Bagh 4
1260 København
Tlf 33-93 53 44
Fax 033 93 53 99
www.greenpeace.dk

Iso Roobertinkatu 20-22 A
00171 Helsinki
Puh 09-698 63 17
Fax 09-622 922 22
www.greenpeace.fi

PB 6803, St Olavspl
0130 Oslo
Tlf 22 20 83 79
Fax 022 20 51 14
www.greenpeace.no

Box 151 64
104 65 Stockholm
Tel 08-702 70 70
Fax 08-694 90 13
www.greenpeace.se

<http://www.skovognatur.dk/NR/rdonlyres/F68704B9-1447-4971-8205-6A19F39C160E/67504/EcologyofLsTrindel2007.pdf>.)

FANTARED 2 projektet rapporterade 1998 att det finns problem med spökfiske av förlorade bottensatta garn efter främst piggvar och torsk, men att problemet är mycket större i de djupare fiskerierna på kanten till och utanför kontinentalsockeln. Det finns dock lärdomar att hämta från Norge som bl.a. har utvecklat system och insamlingsprogram för spökfiskande redskap.

Greenpeace vill framhålla att bevarandeåtgärden inte tillför en nämnvärd mängd ytterligare stenblock och att den av bevarandeåtgärden tillförda risken för spökfiske är försumbar. Däremot är spökfiske ett allvarligt hot mot havsmiljön och insatser för att eliminera spökfiske måste vidtas oavsett de stenblock som Greenpeace avser placera ut. Ett förbud mot trål- och garnfiske, som nämnts ovan, är en lämplig åtgärd i de aktuella områdena.

Greenpeace föreslår att Länsstyrelsen begär förebyggande åtgärder från Fiskeriverket för att motverka spökfiske i alla Natura 2000 områden i svenska delen av Kattegatt. Förbud av garnfiske i Natura 2000 områdena i kombination med generella krav på GPS-sändare på nät är ett förslag. Litteraturen tycks förespråka förebyggande åtgärder i stor utsträckning (men även norska erfarenheter bör inhämtas):

Brown, J. och Macfadyen, G.: *Ghost fishing in European waters: Impacts and management responses*. Marine Policy 31 (2007) 488-504.
FANTARED 2. *A study to identify, quantify and ameliorate the impacts of static gear lost at sea*. EC contract FAIR-PL98-4338. 2003.
Macfadyen, G., Huntington, T., och Cappell, R.: *Abandoned, lost or otherwise discarded fishing gear*. UNEP & FAO joint report. 2009.

Konsekvenser för fiskbestånd, yrkesfiske och fritidsfiske

Fiskeriverket anser att det i miljökonsekvensbeskrivningen för bevarandeåtgärden ska beskrivas hur verksamheten kan komma att påverka fiskbestånd, yrkesfiske och fritidsfiske. Eftersom utplaceringen av trålhinder juridiskt är en bevarandeåtgärd, enligt undantaget i kap 7 miljöbalken § 28 a andra stycket, behövs enligt gällande lagstiftning ingen vidare utredning av spökfiskets eventuella effekter.

Greenpeace konstaterar samtidigt att vi i våra miljökonsekvensbeskrivningar tagit upp konsekvenser för fisk, fritidsfiske och yrkesfiske. Där refererar vi bland annat till Fiskeriverkets och Naturvårdsverkets gemensamma rapport, *Utredning av möjligheten att införa fiskestopp i ett skyddat marint område (2004-01-20)*, där expertgruppen ansåg att Fladen och Lilla Middelgrund var viktiga områden ”för införandet av fiskestopp på basis av deras stora ekonomiska och ekologiska värde samt att de ekonomiska effekterna av ett fiskestopp på fiskepopulationerna förväntas bli stora”. Fladen och Lilla Middelgrund ingår bland de områden som i rapporten har högsta prioritet att avsättas som fiskefria områden.

Bredgade 20, Bagh 4
1260 København
Tlf 33-93 53 44
Fax 033 93 53 99
www.greenpeace.dk

Iso Roobertinkatu 20-22 A
00171 Helsinki
Puh 09-698 63 17
Fax 09-622 922 22
www.greenpeace.fi

PB 6803, St Olavspl
0130 Oslo
Tlf 22 20 83 79
Fax 022 20 51 14
www.greenpeace.no

Box 151 64
104 65 Stockholm
Tel 08-702 70 70
Fax 08-694 90 13
www.greenpeace.se

Vi hänvisar också till den kontakt vi haft med forskare, yrkesfiskare och sportfiskare bl a på det öppna mötet vi höll i Varberg (se www.greenpeace.se/mkb) där alla parter välkomnar insatsen och tror att den kommer att gynna de marina miljöerna, fisken och fisket. Yrkesfiskarna i Halland förslår dessutom själva en stängning av garn- och trålfiske på alla utsjöbankar i Kattegatt.

Kattegattöverenskommelsen

Greenpeace anser att det inrättande fredningsområdet för torsk i Kattegatt sannolikt är en effektiv fiskeförvaltningsåtgärd. Dock är den bilaterala fiskeriöverenskommelsen frikopplad från medlemsstaternas skyldighet att i enlighet med Habitatdirektivet upprätthålla gynnsam bevarandestatus.

Fiskeriverket hävdar vidare att Fladen och Lilla Middelgrund är klassat som riksintresse för yrkesfisket och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringars bedrivande. Greenpeace konstaterar att områdena i sin helhet inte längre är klassade som riksintresse för yrkesfisket, vilket framgår av fiskeriverkets yttrande Dnr 2020-3001-05 och Dnr 202-3002-05 (Fiskeriverkets diarienummer). I yttrandena konstateras att riksintresset nu endast utgör en mindre del av Lilla Middelgrund och att Fladen endast har en mindre betydelse för fiskets bedrivande. Riksintresset för yrkesfisket påverkas således inte nämnvärt. Fiskeriverket anser också att det är viktigt att Natura 2000-områdenas ”goda status upprätthålls” och konstaterar att de har höga naturvärden och hyser många rödlistade arter.

Fiskeriverket hänvisar i sitt remissvar till Kattegattfördraget och den bilaterala fiskeriöverenskommelsen om torskfiskestopp i ett område utanför Hallandskusten. Enligt EU-kommissionens officiella vägledning (http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/marine/docs/fish_measures.pdf) om hur fiske bör regleras i Natura 2000-områden så ska ansvariga svenska myndigheter kartlägga svenskt och utländskt fiskemönster och fisketryck i områdena. Greenpeace konstaterar att det åligger Fiskeriverket att kartlägga fiskemönster och fisketryck i området.

Fiskeriverket tar upp internationella aspekter utöver Habitatdirektivet. Det bör i sammanhanget påpekas att Fladen och Lilla Middelgrund också finns med både på OSPARs och HELCOMs listor av MPAs respektive BSPAs, vilket medför utökade internationella skyldigheter för Sverige att skydda den marina miljön i områdena. I och med dessa utpekanden är Sverige alltså inte bara skyldigt att skydda de i Habitatdirektivet listade naturtyperna och arterna, utan det finns ett bredare ansvar.

Då Länsstyrelsen i Hallands län tydligen inte begärt dessa uppgifter från Fiskeriverket uppmanar Greenpeace Länsstyrelsen att omedelbart begära en kartläggning av fiskemönster och fisketryck i området från Fiskeriverket.

Sjöfart

Sjöfartsverket konstaterar att den föreslagna bevarandeåtgärden kommer att ske på ett sådant djup att den inte verkar hindra sjöfarten i områdena under förutsättning att

Bredgade 20, Bagh 4
1260 København
Tlf 33-93 53 44
Fax 033 93 53 99
www.greenpeace.dk

Iso Roobertinkatu 20-22 A
00171 Helsinki
Puh 09-698 63 17
Fax 09-622 922 22
www.greenpeace.fi

PB 6803, St Olavspl
0130 Oslo
Tlf 22 20 83 79
Fax 022 20 51 14
www.greenpeace.no

Box 151 64
104 65 Stockholm
Tel 08-702 70 70
Fax 08-694 90 13
www.greenpeace.se

man utgår från medelvattenytan. Greenpeace bekräftar att utplaceringen av stenblock kommer att ske inom det anmälda djupintervallet 22-35 meter och därmed inte kommer att hindra sjöfarten.

Både Sjöfartsverket och Transportstyrelsen anser i sina remissvar att djup och position för stenblocken skall anmälas till Länsstyrelsen och Sjöfartsverket. Transportstyrelsen anser att rapporteringen ska göras med minst tre decimalers noggrannhet i SWEREF 99 TM. Greenpeace kommer att rapportera djup och position för stenblocken baserat på GPS-baserad positioneringsutrustning och ekolodmätningar, men den av Transportstyrelsen efterfrågade millimeternoggrannheten är tyvärr ej möjlig att uppnå. Vi bedömer att det heller inte som nödvändig.

Greenpeace kommer dessutom att rapportera till samtliga berörda parter när stenplaceringen i Natura 2000-områdena startar och tydligt meddela områdenas gränser.

Alternativa bevarandeåtgärder

Naturvårdsverket konstaterar i sitt remissvar att det inte finns något lagrum att skapa naturreservat i Sveriges ekonomiska zon eftersom miljöbalkens regler om bildande av naturreservat inte gäller där. Naturvårdsverket påpekar också att enligt förordningen om områdesskydd i miljöbalken åligger det myndigheterna att prioritera skyddsarbetet för Natura 2000-områdena och därmed vidta de åtgärder som behövs eller är lämpliga med hänsyn till skyddsintresset. Vidare understryker Naturvårdsverket att denna skyldighet omfattar alla myndigheter som arbetar med skydd av natur, exempelvis länsstyrelser, Fiskeriverket och Naturvårdsverket.

Greenpeace finner det i sammanhanget anmärkningsvärt att Naturvårdsverket inte förrän nu valt att besvara de frågor som Länsstyrelsen i Halland under flera års tid ställt gällande möjligheten att skapa naturreservat i ekonomisk zon. Naturvårdsverket har t.ex. inte informerat Länsstyrelsen om vilket beslutsunderlag som krävs för att frågan om stopp för yrkesfisket i områdena ska kunna behandlas i behörig instans och vilka åtgärder som behöver vidtas av länsstyrelser och andra för att komma till beslut.

Greenpeace konstaterar också att det i EU-kommissionens vägledning för fiskeåtgärder i Natura 2000-områden uttryckligen står att skyddsåtgärderna ska utformas i samråd mellan fiskerimyndigheter och miljömyndigheter. Såvitt vi känner till har detta inte skett gällande några svenska Natura 2000-områden. Efter att Länsstyrelsen i Halland fattat beslut i ärendet beslöt dock Naturvårdsverket och Fiskeriverket att tillsammans med berörda länsstyrelser påbörja processen med att identifiera och ta fram förslag på lämpliga åtgärder. Detta kommer, enligt de två verkens pressmeddelande 27 maj, att påbörjas i september.

EU-kommissionen understryker också att en formell begäran till Kommissionens DG MARE gällande fiskeåtgärder för Natura 2000-områden i ekonomisk zon måste lämnas in av Sverige. Kommissionen konstaterar också att denna formella begäran

Bredgade 20, Bagh 4 1260 København	Iso Roobertinkatu 20-22 A 00171 Helsinki	PB 6803, St Olavspl 0130 Oslo	Box 151 64 104 65 Stockholm
Tlf 33-93 53 44	Puh 09-698 63 17	Tlf 22 20 83 79	Tel 08-702 70 70
Fax 033 93 53 99	Fax 09-622 922 22	Fax 022 20 51 14	Fax 08-694 90 13
www.greenpeace.dk	www.greenpeace.fi	www.greenpeace.no	www.greenpeace.se

ska inkomma i ett tidigt stadium av implementeringen. Trots att fem år snart passerat sedan områdena fick Natura 2000 status har ännu inte någon sådan begäran påbörjats, även om den nu i ett mycket sent skede eventuellt påbörjas i september. Dessutom anser Kommissionen att ICES eller STECF ska utvärdera den tillgängliga vetenskapliga informationen om Natura 2000-områdena, vilket tar ytterligare tid.

Länsstyrelsen i Halland bör därmed begära att miljödepartementet ger ICES i uppdrag att utvärdera fiskeriåtgärder för alla Natura 2000-områden i den svenska delen av Kattegatt. Därefter bör kartläggningen användas som grund för att inkomma med en samlad svensk begäran till DG MARE gällande åtgärder som begränsar fisket i Natura 2000-områden i ekonomisk zon.

Effekter av utplaceringen av trålhinder i form av stenblock

Naturvårdsverket uppmanar Greenpeace i sitt remissvar att komplettera miljökonsekvensbeskrivningen med avseende på hur det ska säkerställas att stenarna inte placeras på unika bottenmiljöer.

Greenpeace har begärt djupdata för de berörda områdena både från Försvarmakten och Sjöfartsverket, men ännu inte fått tillgång till dessa data på grund av sekretessbeläggning. Då Naturvårdsverket misslyckats att i sin utsjöbanksinventering kartlägga de unika habitaterna har Greenpeace använts alla till buds stående medel för att få uppgifter om habitaterna. Vi har i samråd med de forskare som utfört tidigare inventeringar identifierat lokaliteten för speciellt känsliga habitat som bör undvikas och dessutom utfört egen dokumentation med undervattenskamera och dykningar i områdena. Vår dokumentation verifierar och kompletterar tidigare data och kommer att göras tillgänglig för länsstyrelsen och allmänheten. Det skall dock påpekas att det inte råder någon brist på inventeringar som styrker dessa unika och känsliga marina miljöers behov av skydd.

Det är inte bara Länsstyrelsen som behöver agera nu, utan även nationella myndigheter, politiker och EU

I svaret på de skriftliga frågorna 2008/09:878 och 2008/09:877 är jordbruksminister Eskil Erlandsson och miljöminister Andreas Carlgren överens om att det åligger Länsstyrelsen i Halland att vidta åtgärder om det bedrivs verksamheter som påverkar Natura 2000-områdena på ett icke acceptabelt sätt.

Varken jordbruksministern eller miljöministern kommenterar dock det faktum att Länsstyrelsen inte har någon möjlighet att reglera det fiske som identifierats som ett hot mot bevarandestatusen.

Jordbruksministern informerar vidare om att ingen svensk trålning sker på de aktuella grunden, vilket är ett sakfel. Se karta (i annex 1) över svensk fiskeansträngning för båtar över 15 meter framtagna av Fiskeriverket.

Miljöministern hänvisar till att skyddet för marina Natura 2000-områden från den 1 januari 2009 också är tillämplig i svensk ekonomisk zon. Miljöministern hänvisar

---

Bredgade 20, Bagh 4
1260 København
Tlf 33-93 53 44
Fax 033 93 53 99
www.greenpeace.dk

Iso Roobertinkatu 20-22 A
00171 Helsinki
Puh 09-698 63 17
Fax 09-622 922 22
www.greenpeace.fi

PB 6803, St Olavspl
0130 Oslo
Tlf 22 20 83 79
Fax 022 20 51 14
www.greenpeace.no

Box 151 64
104 65 Stockholm
Tel 08-702 70 70
Fax 08-694 90 13
www.greenpeace.se

också till att han har fullt förtroende för att Länsstyrelsen ”tar denna sin nya uppgift på största allvar” och att det åligger Länsstyrelsen att uppmärksamma regeringen på ”om det blir problem med att uppfylla åtagandet”.

Greenpeace kan tyvärr konstatera att både miljöminister Andreas Carlgren och jordbruksminister Eskil Erlandsson bortser från att Länsstyrelsen inte har någon praktisk möjlighet att utföra sitt uppdrag, eftersom beslut som reglerar fisket i ekonomisk zon tas av EU:s fiskeriministerråd. Detta sker dock först efter en lång process där medlemsstaten först måste inkomma med en begäran till Kommissionens DG MARE, som efter ytterligare en lång process eventuellt föreslår att jordbruks- och fiskeriministerrådet tar beslut.

Länsstyrelsen i Halland har upprepade gånger under flera års tid vänt sig till Naturvårdsverket angående problemen. Eftersom det hittills varit resultatlöst och den aktuella problematiken uppenbarligen inte nått vare sig miljöministern eller jordbruksministern uppmanar Greenpeace Länsstyrelsen i Halland att följa miljöministerns råd att vända sig direkt till både miljöministern och jordbruksministern. Regeringen måste ge Länsstyrelsen svar om hur den skall agera för att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder och därmed skydda våra marina Natura 2000-områden.

Om regeringen menar allvar med att prioritera havsmiljön borde de genast begära åtgärder hos Kommissionen. Regeringen måste därutöver påbörja processen genom att ta initiativ inom reformprocessen av den Gemensamma Fiskeripolitiken för att se till att processen att skydda Natura 2000-områden i ekonomisk zon förenklas. T.ex. borde Kommissionen eller medlemsstaten i samråd med Kommissionen kunna ta beslut om fiskeriåtgärder. Behovet av initiativ och ansvarstagande på politisk nivå blir inte tydligare än så här.

Sammanfattningsvis rekommenderar vi myndigheterna:

- Att förbjuda trål- och nätfiske i aktuella Natura 2000-områdena för att säkerställa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper som områdena ska skydda.
- Att Länsstyrelsen begär förebyggande åtgärder från Fiskeriverket för att motverka spökfiske i alla Natura 2000 områden i svenska delen av Kattegatt. Förbud av garnfiske i Natura 2000 områdena i kombination med generella krav på GPS-sändare på nät är ett förslag.
- Att Fiskeriverket omedelbart gör en kartläggning av fiskemönster och fisketryck i områdena och delger Länsstyrelsen resultatet.
- Att Länsstyrelsen begär att miljödepartementet ger ICES i uppdrag att utvärdera fiskeriåtgärder för alla Natura 2000-områden i den svenska delen av Kattegatt. Därefter bör kartläggningen användas som grund för att inkomma med en samlad svensk begäran till DG MARE gällande åtgärder som begränsar fisket i alla Natura 2000-områden i ekonomisk zon.

Bredgade 20, Bagh 4
1260 København
Tlf 33-93 53 44
Fax 033 93 53 99
www.greenpeace.dk

Iso Roobertinkatu 20-22 A
00171 Helsinki
Puh 09-698 63 17
Fax 09-622 922 22
www.greenpeace.fi

PB 6803, St Olavspl
0130 Oslo
Tlf 22 20 83 79
Fax 022 20 51 14
www.greenpeace.no

Box 151 64
104 65 Stockholm
Tel 08-702 70 70
Fax 08-694 90 13
www.greenpeace.se

- Att Länsstyrelsen följer miljöministerns råd och vänder sig direkt till regeringen för att få klarhet i hur Länsstyrelsen skall agera för att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder och därmed skydda våra marina Natura 2000-områden.
- Att regeringen omgående tar initiativ till att tillsammans med Naturvårdsverket, Fiskeriverket och berörda länsstyrelser skydda Natura 2000-områden till havs från fiske som kan skada de naturvärden områdena ska skydda.
- Att regeringen under det svenska ordförandeskapet kraftigt driver en grundlig reform av EU:s gemensamma fiskeripolitik för att tydligt framhålla behovet av en integrerad havsförvaltning. Fladen och Lilla Middelhavet med alla rättsliga oklarheter och komplicerade processer som krävs för att skydda dem är tydliga exempel på att det saknas en sammanhållen havsförvaltning som tar utgångspunkt i ekosystemansatsen.

Staffan Danielsson
Talesperson i havsfrågor, Greenpeace
Staffan.Danielsson@greenpeace.org
Tel: 0703-53 65 85

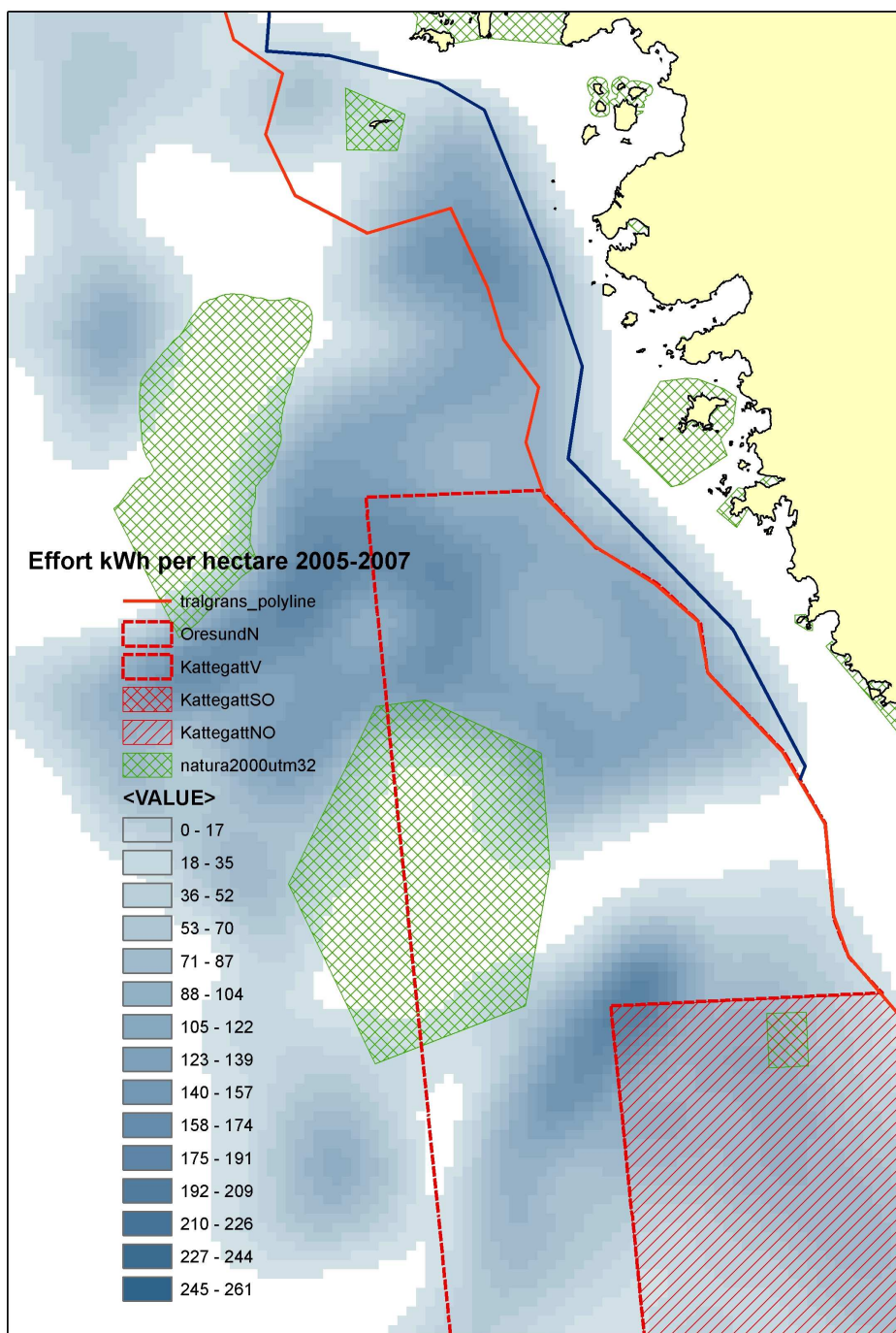
Greenpeace
Hökensgata 2
Box 151 64
104 65 Stockholm
08 702 70 70
www.greenpeace.se

Bredgade 20, Bagh 4 1260 København Tlf 33-93 53 44 Fax 033 93 53 99 www.greenpeace.dk	Iso Roobertinkatu 20-22 A 00171 Helsinki Puh 09-698 63 17 Fax 09-622 922 22 www.greenpeace.fi	PB 6803, St Olavspl 0130 Oslo Tlf 22 20 83 79 Fax 022 20 51 14 www.greenpeace.no	Box 151 64 104 65 Stockholm Tel 08-702 70 70 Fax 08-694 90 13 www.greenpeace.se
--	--	---	--

info@nordic.greenpeace.org

Annex 1. Karta över fiskeansträngning

Bredgade 20, Bagh 4
1260 København
Tlf 33-93 53 44
Fax 033 93 53 99
www.greenpeace.dk

Iso Roobertinkatu 20-22 A
00171 Helsinki
Puh 09-698 63 17
Fax 09-622 922 22
www.greenpeace.fi

PB 6803, St Olavspl
0130 Oslo
Tlf 22 20 83 79
Fax 022 20 51 14
www.greenpeace.no

Box 151 64
104 65 Stockholm
Tel 08-702 70 70
Fax 08-694 90 13
www.greenpeace.se